

ಕಮಿಷನರ್‌ಗಳ ಆಳ್ವಿಕೆ (1831 -1881) ವಾಣಿಶ್ರೀ ಬಾರಕೇರ

ಸಹ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು, ಕಾಡುಗೋಡಿ, ಬೆಂಗಳೂರು.

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.17960342>

ABSTRACT:

ಪ್ರಸ್ತುತ ಲೇಖನವು ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 1831 ರಿಂದ 1881 ರವರೆಗಿನ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಕಮಿಷನರ್‌ಗಳ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಅವಧಿಯನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸರ್ ಮಾರ್ಕ್ ಕಬ್ಬನ್ (1834-1861) ಮತ್ತು ಲೆವಿಸ್ ಬೆಂಥಾಂ ಬೌರಿಂಗ್ (1862-1870) ರವರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ತರ ಸುಧಾರಣೆಗಳಾದವು. ಕಬ್ಬನ್ ಅವರು ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನು ಮೈಸೂರಿನಿಂದ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸಿದರು, ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಡಳಿತ ವಿಭಾಗಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿದರು, ನ್ಯಾಯಾಂಗವನ್ನು ಪುನರ್ರಚಿಸಿದರು ಮತ್ತು ರಸ್ತೆಗಳು, ರೈಲ್ವೆ ಮತ್ತು ಟೆಲಿಗ್ರಾಫ್ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡರು. ಬೌರಿಂಗ್ ಅವರು ಕಾರ್ಯಾಂಗದಿಂದ ನ್ಯಾಯಾಂಗದ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸಿ, ಹೊಸ ಪೊಲೀಸ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಕಂದಾಯ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಇಲಾಖೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಮೂಲಕ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಬಲಪಡಿಸಿದರು. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ, ಈ 50 ವರ್ಷಗಳ ಆಳ್ವಿಕೆಯು ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಮಾದರಿ ಪ್ರಾಂತ್ಯವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿ, ಆಧುನೀಕರಣಕ್ಕೆ ಭದ್ರ ಬುನಾದಿಯನ್ನು ಹಾಕಿತು.

KEYWORDS:

ಕಮಿಷನರ್‌ಗಳ ಆಳ್ವಿಕೆ, ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯ, ಮಾರ್ಕ್ ಕಬ್ಬನ್, ಲೆವಿಸ್ ಬೌರಿಂಗ್, ಆಡಳಿತ ಸುಧಾರಣೆಗಳು.

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ:

"ಕಮಿಷನರ್ ಆಲ್ಟಿಕ್" ಎಂದರೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಆಡಳಿತದ ಅವಧಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. 1831 ರಿಂದ ಸುಮಾರು 50 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಕಮಿಷನರ್‌ಗಳು ಮಾಡಿದರು. ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಲ್ ಜಿ. ಬ್ರಿಗ್ಸ್ ಹಿರಿಯ ಕಮಿಷನರ್ ಆಗಿ ಮತ್ತು ಲೂಷಿಂಗ್ಟನ್ ಕಿರಿಯ ಕಮಿಷನರ್ ಆಗಿ ಇಬ್ಬರೂ ಅಧಿಕಾರ ನಡೆಸಿದರು. ಇವರ ನಂತರ ರಾಜ್ಯದ ಆಡಳಿತವು ಒಬ್ಬನೇ ಕಮಿಷನರನ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟಿತು. ಕ್ರಿ. ಶ. 1834ರಲ್ಲಿ ನೇಮಕವಾದ ಮಾರ್ಕ್ ಕಬ್ಬನ್ ಕ್ರಿ. ಶ. 1861 ರವರೆಗೆ ಅಧಿಕಾರ ನಡೆಸಿದನು. ಇವನ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಗಳಾದವು.

ಕ್ರಿ. ಶ. 1858 ರಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಿದ್ಯಾ ಇಲಾಖೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿದ ಇವನು ಬೆಂಗಳೂರು, ತುಮಕೂರು, ಮೈಸೂರು, ಶಿವಮೊಗ್ಗ, ಮುಂತಾದೆಡೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದನು. ಇವನ ನಂತರ ಸಿ.ಬಿ. ಸ್ಯಾಂಡರ್ಸ್ (ಕ್ರಿ. ಶ. 1861-62) ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಕಮಿಷನರ್ ಆಗಿದ್ದನು. ಕ್ರಿ. ಶ. 1862 ರಲ್ಲಿ ಲೂಯಿಸ್ ಬೆಂಥಾಂ ಬೌರಿಂಗ್ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ಕಮಿಷನರ್ ಆಗಿ ನೇಮಕಗೊಂಡರು. 1870 ರವರೆಗೆ ಅಧಿಕಾರ ನಡೆಸಿದ ಇವರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ 1863 ರಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಸೆರೆಮನೆಯನ್ನು, 1864 ರಲ್ಲಿ ಹೈಕೋರ್ಟನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು. 1868 ರಲ್ಲಿ ಅತಾರ ಕಛೇರಿಯ ಕಟ್ಟಡ ನಿರ್ಮಾಣವಾಯಿತು. ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಕಾಲೇಜಿನ ಕಟ್ಟಡ ಸಹ 1860 ರಲ್ಲಿ ಇವರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾಯಿತು. ಇವರ ಅವಧಿಯಲ್ಲೇ ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಮುಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜರ ದತ್ತು ಮಗ 10ನೇ ಚಾಮರಾಜೇಂದ್ರರಿಗೆ 18 ವರ್ಷ ತುಂಬಿದಾಕ್ಷಣ ಹಿಂದಿರುಗಿಸಲು ನಿರ್ಧಾರವಾಯಿತು. 1831 ರಿಂದ ಮೈಸೂರು ಸುಮಾರು ಐವತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಆಯುಕ್ತರ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿತ್ತು. ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಮಾದರಿ ಪ್ರಾಂತ್ಯವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಈ ಅವಧಿಯು ಬಹಳ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿತ್ತು. ಸ್ಥಳೀಯ ಪದ್ಧತಿಗಳು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ವಿಧಾನಗಳಿಗೆ ದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟವು. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಆಡಳಿತವು ಬಹುತೇಕ ಎಲ್ಲಾ ಹಂತದ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ತಂದಿತು. ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ಅನಗತ್ಯ ಹುದ್ದೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಲಾಯಿತು. ಭ್ರಷ್ಟ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ದಯವಾಗಿ ವಜಾಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು. ದಿವಾನರ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯನ್ನು ರದ್ದುಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು ಮತ್ತು ಆಯುಕ್ತರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಆಡಳಿತ ಕಚೇರಿ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು. ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯ ಮತ್ತು ಕಿರಿಯ ಆಯುಕ್ತರು ರಾಜ್ಯದ ಆಡಳಿತವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಇದು ಅವರ ನಡುವೆ ಸಂಘರ್ಷದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ 1832 ರಿಂದ ಒಬ್ಬನೇ ಆಯುಕ್ತರನ್ನು ನೇಮಿಸಲಾಯಿತು. ಕರ್ನಲ್ ಮಾರ್ಕ್ ಕಬ್ಬನ್ ಅವರಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿಗು.

ಸರ್ ಮಾರ್ಕ್ ಕಬ್ಬನ್ ಪರಿಚಯ (1834-1861)

ಮಾರ್ಕ್ ಕಬ್ಬನ್ 1834 ರಲ್ಲಿ ಆಯುಕ್ತರಾಗಿ ನೇಮಕಗೊಂಡರು. ರಾಜ್ಯದ ಆಡಳಿತವು ಎಲ್ಲೆಡೆ ಮೆಚ್ಚುಗೆ ಗಳಿಸಿತು. ಅವರು ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನು ಮೈಸೂರಿನಿಂದ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸಿದರು.

ಆಡಳಿತ ಘಟಕಗಳು

ಕಬ್ಬನ್ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ನಾಲ್ಕು ಆಡಳಿತ ವಿಭಾಗಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿದರು. ಅವುಗಳೆಂದರೆ ಅಷ್ಟಗ್ರಾಮ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ, ಬಿದನೂರು (ಎಲ್ಲಾ ಹಳೆಯ ವಿಭಾಗಗಳು) ಮತ್ತು ಬೆಂಗಳೂರು (ಹೊಸ ವಿಭಾಗ). ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಿಭಾಗವನ್ನು ಒಬ್ಬ ಸೂಪರಿಂಟೆಂಡೆಂಟ್ ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿ

ಇರಿಸಲಾಯಿತು. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 20 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಿದ್ದವು. ಪ್ರತಿಯೊಂದನ್ನು ಒಬ್ಬ 'ಅಮಿಲ್ದಾರ್' ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಮಿಲ್ದಾರ್ ಕೆಳಗೆ 'ಹೋಬಳಿದಾರ್' ಅಥವಾ 'ಶೇಖ್‌ದಾರ್' ಎಂಬ ಅಧಿಕಾರಿ ಇದ್ದರು, ಅವರು ಒಂದು ಹೋಬಳಿಯನ್ನು ಅಂದರೆ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಗುಂಪನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಯುಕ್ತರ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಒಬ್ಬತ್ತು ಇಲಾಖೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು ಅವುಗಳೆಂದರೆ (1) ಆದಾಯ (Revenue), (2) ಪೊಲೀಸ್, (3) ಅಂಚೆ, (4) ಸೈನ್ಯ (Military), (5) ಮರಮತ್ (Public Works), (6) ವೈದ್ಯಕೀಯ, (7) ನ್ಯಾಯ, (8) ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು (9) ಅಮೃತಮಹಲ್ (Public Cattle). ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಇಲಾಖೆಗೂ ಇಲಾಖಾ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಿದ್ದರು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಕಂದಾಯ ಇಲಾಖೆಯ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರನ್ನು ಶಿರಸ್ತೇದಾರ್ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರು ಕಾಲಾನಂತರದಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿನ ದಿವಾನರ ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕಾರ್ಯಗಳು, ಶಿಕ್ಷಣ, ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಲೆಕ್ಕಪತ್ರ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಅರಣ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಇಲಾಖೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು.

ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಪುನರ್ರಚನೆ

ಮಾರ್ಕ್ ಕಬ್ಬನ್ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯಾಂಗ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಪುನರ್ರಚಿಸಿದರು. ಅವರು 8 ತಾಲ್ಲೂಕು ಕೋರ್ಟ್ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದವು. ಎಂಟು ಪ್ರಧಾನ ಸರ್ದಾರ್ ಮುನಿಷ್ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳು ಮತ್ತು ನಾಲ್ಕು ಅಧೀಕ್ಷಕ (Superintendent) ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳು, ಮೂವರು ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಒಂದು ಹುಜೂರ್ ಅದಾಲತ್ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಮತ್ತು ಒಂದು ಆಯುಕ್ತರ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಕೊನೆಯ ಎರಡು ಮೇಲ್ಮನವಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಆಯುಕ್ತರ ಹೊರೆಯನ್ನು ಇಳಿಸಲು ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಆಯುಕ್ತರ ನ್ಯಾಯಾಲಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು. ಎಲ್ಲಾ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಮೈಸೂರಿನ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿ ಅನುಸರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದ್ದ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಗುಲಾಮಗಿರಿಯ ವಿರುದ್ಧ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಸಹ ಹೊರಡಿಸಿದರು. ನಾಗರಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಶಿಕ್ಷೆ, ಬಲವಂತದ ಕಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆಗಳನ್ನು ಕಾನೂನುಬಾಹಿರಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು. ಜೈಲು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲಾಯಿತು ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ಅಪರಾಧಿ ಕಾರ್ಮಿಕರನ್ನು ಬಳಸಲಾಯಿತು. ಮಾರ್ಕ್ ಕಬ್ಬನ್ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶೇಷ ಆಸಕ್ತಿ ವಹಿಸಿ, ಭಗವದ್ಗೀತೆಯ ಮೊದಲ ಕೆನರೀಸ್ (ಕನ್ನಡ) ಅನುವಾದವಾದ 'ದಿ ಭಗವತ್-ಗೀತಾ, ಅಥವಾ, ಡೈಲಾಗ್ ಆಫ್ ಕೃಷ್ಣ ಮತ್ತು ಅರ್ಜುನ್ ಇನ್ ಹದಿನೆಂಟು ಉಪನ್ಯಾಸಗಳ' ಪ್ರಕಟಣೆಗೆ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಬೆಂಬಲ ನೀಡಿದರು. ಸಂಸ್ಕೃತ, ಕೆನರೀಸ್ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಸಮಾನಾಂತರ ಅಂಕಣಗಳಲ್ಲಿ ರೆವರೆಂಡ್ ಜಾನ್ ಗ್ಯಾರೆಟ್ ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನು 1849 ರಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ವೆಸ್ಟಿಯನ್ ಮಿಷನ್ ಪ್ರೆಸ್ ಪ್ರಕಟಿಸಿತ್ತು.

ಅವರ ಇನ್ನೊಂದು ಸಾಧನೆಯೆಂದರೆ ಕಬ್ಬನ್ ಅನೇಕ ಆವಿಷ್ಕಾರಗಳಿಗೆ ಕಾರಣರಾಗಿದ್ದರು. ರಾಜ್ಯದ ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಅವರು ಬೆಂಗಳೂರನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಧಾನ ಕಚೇರಿ ಪಟ್ಟಣಗಳೊಂದಿಗೆ ರಸ್ತೆಯ ಮೂಲಕ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿದರು. 309 ಮೈಲುಗಳಷ್ಟು ಉದ್ದದ ಹೊಸ ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು, 309 ಸೇತುವೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಯಿತು.

365 ಮೈಲುಗಳಷ್ಟು ಉದ್ದದ ಟೆಲಿಗ್ರಾಫ್ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಸಹ ಹಾಕಲಾಯಿತು. 1859 ರಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರನ್ನು ಜೋಲಾರಪೇಟೆಯೊಂದಿಗೆ ರೈಲ್ವೆ ಮಾರ್ಗದ ಮೂಲಕ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿದಾಗ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ರೈಲ್ವೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಲಾಯಿತು. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅವರ ಆಡಳಿತದ ಅಂತ್ಯದ ವೇಳೆಗೆ ಕಾಫಿ ತೋಟವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಅವರು ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಸುಮಾರು 1,66,000 ಎಕರೆ ತೋಟವಿತ್ತು. 29 ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ತೊಂದರೆಗಳ ತೆರಿಗೆಗಳನ್ನು ರದ್ದುಗೊಳಿಸಿದರೂ, ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಆದಾಯವು 1833-34 ರಲ್ಲಿ ರೂ. 1 ಲಕ್ಷಕ್ಕೆ ಏರಿತು. ಕಬ್ಬನ್ ಅಧಿಕಾರ ವಹಿಸಿಕೊಂಡಾಗ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಾಲವು 45 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳಷ್ಟಿತ್ತು ಆದರೆ 1857 ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಅದನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮರುಪಾವತಿಸಲಾಯಿತು. 1861 ರಲ್ಲಿ ಅವರು ರಾಜೀನಾಮೆ ನೀಡಿದಾಗ, ಕಬ್ಬನ್ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರಿ ಭದ್ರತೆಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ 10 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡರು. ಕಬ್ಬನ್ ನಿಸಂದೇಹವಾಗಿ, ಒಬ್ಬ ಗಮನಾರ್ಹ ಆಡಳಿತಗಾರರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರು ಮೈಸೂರಿನ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಆಧುನಿಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸುಗಮಗೊಳಿಸಿದರು. ರಾಜ್ಯದ ಜನರ ಪ್ರಗತಿ ಮತ್ತು ಸಮೃದ್ಧಿಗೆ, ಅವರ ನ್ಯಾಯ ಪ್ರಜ್ಞೆ, ಸಹಾನುಭೂತಿ, ಮಾನವೀಯತೆ ಮತ್ತು ಚಾತುರ್ಯಕ್ಕೆ ಭದ್ರವಾದ ಮತ್ತು ಘನವಾದ ಅಡಿಪಾಯವನ್ನು ಹಾಕುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಜನರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಗೌರವಾನ್ವಿತ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಅವರು 1861 ರಲ್ಲಿ ರಾಜೀನಾಮೆ ನೀಡಿದರು ಮತ್ತು ಅವರ ನಂತರ ಲೆವಿನ್ ಬೆಂಥಮ್ ಬೌರಿಂಗ್ (1861-1870) ವಹಿಸಿಕೊಂಡರು.

ಲೆವಿನ್ ಬೆಂಥಮ್ ಬೌರಿಂಗ್ (1861-1870)

ಲೆವಿನ್ ಬೆಂಥಮ್ ಬೌರಿಂಗ್ ಭಾರತೀಯ ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಆಡಳಿತ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಮತ್ತು ಅನುಭವವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಅವರು ಆಡಳಿತ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಕೂಲಂಕಷವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದರು. ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಮೂರು ವಿಭಾಗಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಯಿತು: ಅಷ್ಟಗ್ರಾಮ, ನಂದಿದುರ್ಗ ಮತ್ತು ನಗರ. 1869 ರವರೆಗೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಿಭಾಗವು ಯುರೋಪಿಯನ್ ಸೂಪರಿಂಟೆಂಡೆಂಟ್ ಅಡಿಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಆತನನ್ನು ಆಯುಕ್ತರು ಬದಲಾಯಿಸಿದರು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಿಭಾಗವನ್ನು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ಉಪ ಆಯುಕ್ತರು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ, ಐದು ಗುಂಪುಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ತಾಲೂಕುಗಳನ್ನು ಅಮಲ್ದಾರರು ಮತ್ತು ಶೇಖ್‌ದಾರರು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು, ಅವರು ಉಪ ಆಯುಕ್ತರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಅಧಿಕಾರಗಳ ಪ್ರತ್ಯೇಕತೆ

ಲೆವಿನ್ ಬೌರಿಂಗ್ ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಾಂಗದಿಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸಲು ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡರು. ಅವರು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ 'ಭಾರತೀಯ ದಂಡ ಸಂಹಿತೆ'ಯನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯೂ ಅವರ ಮೇಲಿತ್ತು ಮತ್ತು ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನ ಸಂಹಿತೆಯನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಲಾಯಿತು ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ಆಸ್ತಿ ವ್ಯವಹಾರಗಳಿಗೆ ನೋಂದಣಿಯನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು.

ಪೊಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆ

ಲೆವಿನ್ ಬೌರಿಂಗ್ ಕಂದಾಯ ಪೊಲೀಸ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ರದ್ದುಗೊಳಿಸಿದರು ಮತ್ತು

ಮದ್ರಾಸ್ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಪೊಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆಯನ್ನು ಸಂಘಟಿಸಿದರು. ಇದನ್ನು ಯುರೋಪಿಯನ್ ಸೊಪರಿಂಟೆಂಡೆಂಟ್ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಇರಿಸಲಾಯಿತು. ಇಲಾಖೆಯು ಉಪ ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರ್ ಜನರಲ್ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರ್ ಜನರಲ್ ಅನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿತ್ತು. ಪೊಲೀಸರನ್ನು ಜಿಲ್ಲಾ ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟ್‌ನಿಂದ ಸ್ವತಂತ್ರಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು.

ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ

ಬೌರಿಂಗ್ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡಿದರು. ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ವಿಶೇಷ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಾಯಿತು. 1868 ರಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಕೇಂದ್ರ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು. ಅವರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಕಾಲೇಜು ಕಟ್ಟಡಗಳು ಮತ್ತು ಬೆಂಗಳೂರು ವಸ್ತು ಸಂಗ್ರಹಾಲಯ ಕಟ್ಟಡವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಯಿತು.

ಅವರ ಇನ್ನೊಂದು ಸಾಧನೆಯೆಂದರೆ ಕಂದಾಯ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ವಸಾಹತು ಇಲಾಖೆಯನ್ನು ಮರುಸಂಘಟಿಸಿದರು ಮತ್ತು ಭೂಮಿಯ ಅಳತೆ ಮತ್ತು ಭೂಕಂದಾಯದ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮತ್ತು ಸಂಗ್ರಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ರಮಬದ್ಧತೆಯನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿದರು. ಮುಖ್ಯ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿನ ಜೈಲುಗಳು ಮತ್ತು ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳ ಉಸ್ತುವಾರಿಯಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯನ್ನು ನೇಮಿಸಲಾಯಿತು. ಎಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಇಲಾಖೆ ಮತ್ತು ತೋಟಗಾರಿಕಾ ಉದ್ಯಾನಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಲು ವಿಶೇಷ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಾಯಿತು. ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಸಂಘಟನೆಯನ್ನು ಸಹ ಪರಿಷ್ಕರಿಸಲಾಯಿತು. ಶುಲ್ಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ರದ್ದುಪಡಿಸಲಾಯಿತು ಮತ್ತು ಅದರ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ, ಸ್ಟಾಂಪ್ ನಿಯಮಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ಟಾಂಪ್ ಪೇಪರ್‌ಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಲಾಯಿತು. ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಪ್ರಶಂಸನೀಯ ಸೇವೆಯ ನಂತರ ಬೌರಿಂಗ್ 1870 ರಲ್ಲಿ ರಾಜೀನಾಮೆ ನೀಡಿದರು.

ಉಪಸಂಹಾರ:

ಲೆವಿಸ್ ಬೆಂಥಮ್ ಬೌರಿಂಗ್ ನಂತರ ಮೂವರು ಆಯುಕ್ತರು ಅಧಿಕಾರ ವಹಿಸಿಕೊಂಡರು, ಅವುಗಳೆಂದರೆ, (1) ಸರ್ ರಿಚರ್ಡ್ ಮೀಡ್ (1870-75), ಜಿ.ಬಿ. ಸೌಂಡರ್ಸ್ (1875-77) ಮತ್ತು ಜಿ.ಡಿ. ಗಾರ್ಡನ್ (1877-81). ಆದಾಗ್ಯೂ, ಮೈಸೂರನ್ನು ಆಳಿದ ಆಯುಕ್ತರಲ್ಲಿ, ಕಬ್ಬನ್ ಮತ್ತು ಬೌರಿಂಗ್ ತಮ್ಮ ಉತ್ತಮ ಮತ್ತು ಶ್ರಮಶೀಲ ಕೆಲಸದಿಂದ ಅಳಿಸಲಾಗದ ಗುರುತುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಹೋದ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಆಡಳಿತಗಾರರಾಗಿದ್ದರು. ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರಿನ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಆಧುನೀಕರಿಸಲಾಯಿತು. ಕಾನೂನು ಮತ್ತು ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು, ಆದಾಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲಾಯಿತು ಮತ್ತು ಆಧುನೀಕರಣದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು:

1. ಪಿ.ಬಿ. ದೇಸಾಯಿ 'ಕರ್ನಾಟಕದ ಇತಿಹಾಸ', 1970.
2. ಎಚ್.ವಿ. ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಮೂರ್ತಿ, ಆರ್. ರಾಮಕೃಷ್ಣನ್ 'ಕರ್ನಾಟಕದ ಇತಿಹಾಸ, ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದ ಇಂದಿನವರೆಗೆ', 1977.
3. ಎಂ.ಬಿ. ಗಾಯತ್ರಿ - 'ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ 1940-56', ಮೈಸೂರು 1990.
4. ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯನ್ ಎನ್. 'ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸ', ನವದೆಹಲಿ 2007.
5. ಕಾಮತ್ ಎಸ್.ಜಿ. 'ಪೂರ್ವ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕಾಲದಿಂದ ಇಂದಿನವರೆಗೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಇತಿಹಾಸ', ಬೆಂಗಳೂರು 1980.
6. ಮೂರ್ತಿ. ಕೆ. ನರಸಿಂಹ 'ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ', 1992.
7. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯ ಆರ್ 'ಕರ್ನಾಟಕದ ಇತಿಹಾಸ', ನವದೆಹಲಿ 1988.
8. ಶಾಸ್ತ್ರಿ ನೀಲಕಂಠ ಕೆ.ಎ 'ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸ', ಹೊಸ ದೆಹಲಿ 1955.
9. ವೆಂಕಟ ರಮಣಪ್ಪ ಎಂ.ಎನ್. 'ಕರ್ನಾಟಕದ ವಿಶೇಷ ಉಲ್ಲೇಖದೊಂದಿಗೆ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸದ ಬಾಹ್ಯರೇಖೆಗಳು'.
10. ಚೋಪ್ರಾ ಪಿ.ಎನ್. ರವೀಂದ್ರನ್ ಟಿ.ಕೆ. ಸುಬ್ರಮಣಿಯನ್ ಎನ್ 'ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸ', ಹೊಸ ದೆಹಲಿ 2003.
11. ಬಸವರಾಜ ಕೆ.ಆರ್. 'ಕರ್ನಾಟಕದ ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ', ಧಾರವಾಡ 1984.
12. ಕೃಷ್ಣರಾವ್ ಎಂ.ವಿ ಮತ್ತು ಕೇಶವ ಭಟ್ ಎಂ 'ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸ ದರ್ಶನ', ಬೆಂಗಳೂರು 1970.
13. ಕರ್ಮಾಕರ್ ಬಿ.ಪಿ. 'ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಇತಿಹಾಸ', ಧಾರವಾಡ 1947.
14. ಡಾ. ಕೃಷ್ಣರಾವ್ ಎಂ.ವಿ. ಮತ್ತು ಹಾಲಪ್ಪ. ಜಿ.ಎಸ್ 'ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳವಳಿಯ ಇತಿಹಾಸ', ಬೆಂಗಳೂರು.
15. ದಿವಾಕರ್ ಆರ್.ಆರ್ 'ಯುಗಗಳ ಮೂಲಕ ಕರ್ನಾಟಕ' ಬೆಂಗಳೂರು 1968.

Funding:

This study was not funded by any grant.

Conflict of interest:

The Authors have no conflict of interest to declare that they are relevant to the content of this article.

About the License:

© The Authors 2024. The text of this article is open access and licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License.